

Rok na hranici | Ein Jahr an der Grenze

Bliž k sobě
JAK OŽÍVÁ POHRANIČÍ

Zusammenwachsen
WIE GRENZREGIONEN LEBENDIG WERDEN

Česko-německý
fond budoucnosti

Deutsch-Tschechischer
Zukunftsfonds

3

Markéta Shamal Keslová
Erzgebirge – Krušnohoří

4

Ludmila Kettner
Elbtal – Ústecko

5

Immanuel Severin
Oberlausitz – Liberecko

K

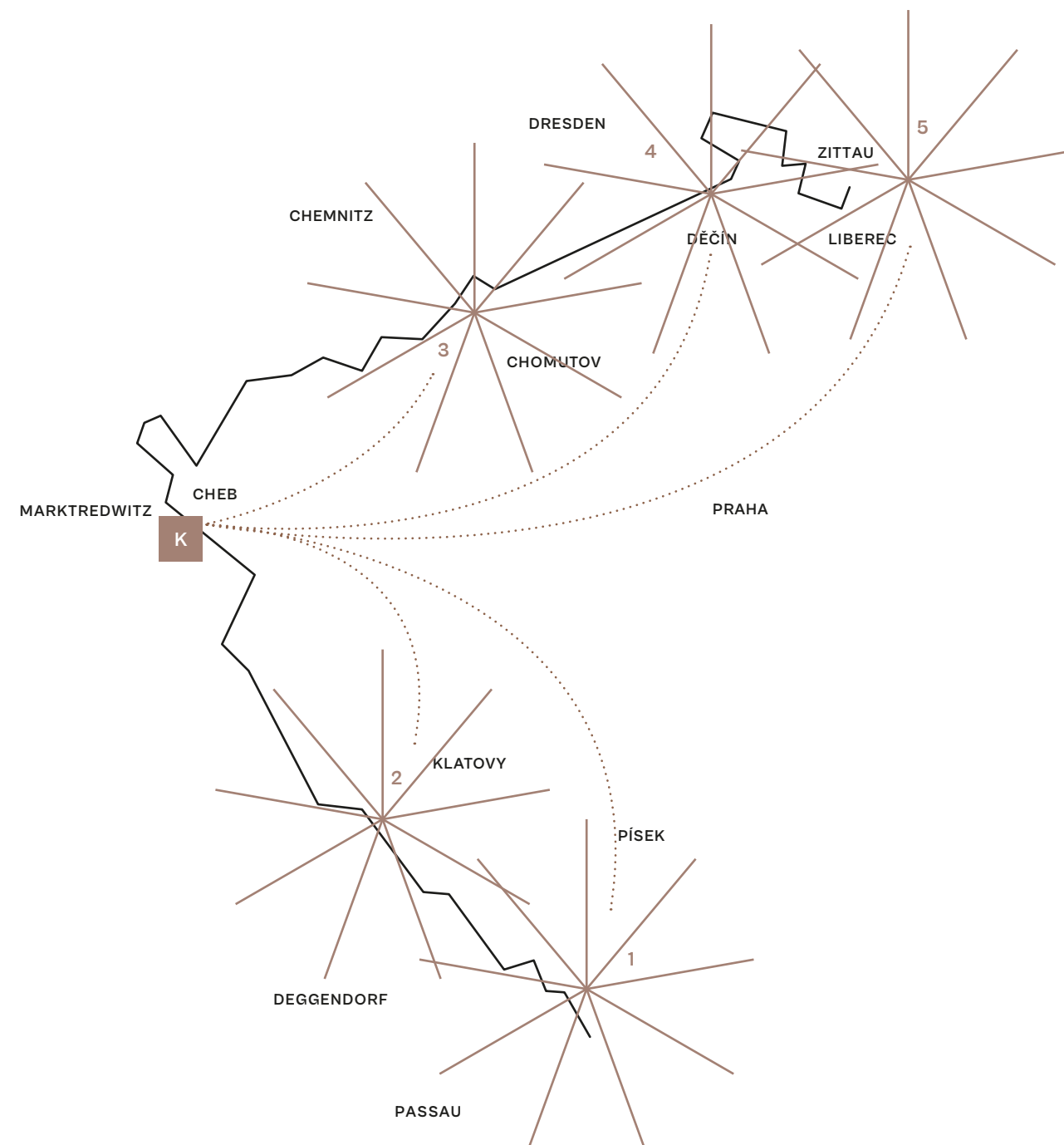
Florian Löw
KOORDINÁTOR
KOORDINATOR

2

Barbora Špádová
Niederbayern – západní Šumava

1

Jana Kadlecová
Südliches Niederbayern – východní Šumava

2025/2026
v číslech
in Zahlen

315

oslovených aktérů
angesprochene Akteure

50

z nich nyní aktivně rozvíjí
přeshraniční spolupráci
davon sind nun selbst
grenzüberschreitend aktiv

V pohraničí k sobě Češi a Němci opravdu nemají daleko, alespoň geograficky. Společné soužití ale ve 20. století utrpělo těžké rány. Ani po třiceti letech od pádu železné opony a téměř dvaceti letech od vstupu České republiky do Schengenu mentální hranice v hlavách mnoha lidí zcela nezmizely.

Potenciál pohraničních regionů je přitom obrovský – a my jsme se rozhodli rozvíjet ho ryze prakticky. Už pátým rokem na tom přímo v terénu pracují nadšenci a machři z našeho programu Rok na hranici – říkáme jim EMAs, podle německého „Enthusiasten und Macher“. Inspirují lidi kolem sebe, pomáhají jim překonat prvotní ostych a ukazují, že čes-

ko-německá spolupráce může být jednodušší, než se na první pohled zdá. Propojují ty, kteří by společnou cestu jinak hledali ještě dlouho, a spouštějí motory, které pak jedou samy.

Následující stránky patří jim. Přinášejí jejich zkušenosti a čerstvé příběhy ze života na hranici v ročníku 2025/2026.

Im Grenzgebiet haben es Deutsche und Tschechen wirklich nicht weit zueinander – zumindest geografisch gesehen. Das Zusammenleben hat jedoch im 20. Jahrhundert schwere Schläge erlitten. Und auch dreißig Jahre nach dem Fall des Eisernen Vorhangs und fast zwanzig Jahre nach dem Beitritt der Tschechischen Republik zum Schengen-Raum sind die mentalen Grenzen in den Köpfen vieler Menschen noch nicht vollständig verschwunden.

Dabei ist das Potenzial der Grenzregionen enorm. Deshalb haben wir uns entschlossen, es auf praktischem Wege weiterzuentwickeln: Unsere EMAs – die „Enthusiasten und Macher“ aus dem Programm

„Ein Jahr an der Grenze“ – arbeiten bereits das fünfte Jahr direkt vor Ort daran. Sie inspirieren Menschen in ihrer Region, helfen ihnen, ihre Scheu vor dem ersten Schritt zu überwinden, und zeigen, dass die deutsch-tschechische Zusammenarbeit einfacher sein kann, als es auf den ersten Blick scheint. Sie vernetzen Menschen, die sonst lange nach einem gemeinsamen Weg suchen würden, und bringen Räder ins Rollen, die dann von selbst weiterlaufen.

Die folgenden Seiten gehören ihnen – ihren Erfahrungen und aktuellen Geschichten aus dem Leben an der Grenze im Jahrgang 2025/2026.

EMA

1

Tehdy mi došlo:
tohle má smysl!

Da wurde mir klar:
Das hat Sinn!

Jana Kadlecová

Südliches Niederbayern – východní Šumava

Najednou působilo úplně přirozeně, že se v jednom kostele potkali lidé z obou stran hranice. Při loučení už bylo jasné, že se podobná česko-německá událost nekoná naposledy.

Štamtiš je původně stůl pro štamgasty – hosty, kteří se pravidelně scházejí v hospodě nebo restauraci. U nás ale nejde o uzavřenou partu. Spíš o místo, kam může přijít kdokoliv, dát se do řeči a potkat lidi z druhé strany hranice. A nezřídka právě tady začínají budoucí česko-německé projekty.

Ostatní EMAs mi nadšeně vyprávěli o Noci kostelů – a taky o tom, že tahle tradice není v Německu příliš zažitá. Začala jsem si proto pohrávat s myšlenkou dát podnět k první česko-německé Noci kostelů i na Šumavě.

Kde ale začít? Oslovila jsem kněze Karla Faláře u nás v Lažišti. Slovo dalo slovo a nakonec se zapojilo i město Volary. Na bavorské straně jsme našli partnera ve faráři Markusi Krellovi z Tiefenbachu – znali jsme se už z česko-bavorského štamtiše, který jsem u nás založila.

Akce se uskutečnila na konci května 2026. Obě farnosti přichystaly mariánskou bohoslužbu, přidala se i hudební skupina Grenzenlos (že by náhoda?) z bavorského Rudertingu, volarská ZUŠ a akordeonistka Jitka Baštová.

Auf einmal wirkte es ganz selbstverständlich, dass sich Menschen von beiden Seiten der Grenze in ein und derselben Kirche trafen. Und schon beim Abschied stand fest: Das würde nicht die letzte deutsch-tschechische Veranstaltung dieser Art bleiben.

Die anderen EMAs hatten mir begeistert von der Nacht der Kirchen erzählt – und auch davon, dass diese Tradition in Deutschland nicht allzu verbreitet ist. Ich begann daher mit dem Gedanken zu spielen, auch im Böhmerwald den Anstoß zu einer ersten deutsch-tschechischen Kirchennacht zu geben.

Doch wo anfangen? Ich sprach Pfarrer Karel Falář bei uns in Lažiště an. Wir wurden uns schnell einig und schließlich beteiligte sich auch die Stadt Volary (Wallern) an dem Vorhaben. Einen Partner auf bayerischer Seite fanden wir in Pfarrer Markus Krell aus Tiefenbach – wir kannten uns bereits vom bayerisch-böhmischen Stammtisch, den ich bei uns ins Leben gerufen hatte.

Die deutsch-tschechische Kirchennacht fand dann Ende Mai 2026 statt. Die beiden Pfarreien hatten gemeinsam einen Mariengottesdienst vorbereitet. Mit dabei waren auch (nomen est omen) die Musikgruppe „Grenzenlos“ aus dem bayerischen Ruderting, die Musikschule Volary und die Akkordeonistin Jitka Baštová.

Ein Stammtisch bedeutet bei uns keine geschlossene Runde. Jede und jeder kann vorbeischaun, ins Gespräch kommen und Menschen von der anderen Seite der Grenze kennenlernen. Und nicht selten entstehen genau hier zukünftige deutsch-tschechische Projekte.

EMA

2

Co by tu
bez nás nebylo
Was es hier
ohne uns nicht gäbe

Barbora Špádová

Niederbayern – západní Šumava

Všechno to přitom rostlo krůček po krůčku – lidé se potkávali, začali si povídat a po čase z toho vzniklo něco, co už pokračuje téměř samospádem.

Na začátku jsem vůbec netušila, co všechno se podaří dát dohromady. Dnes už z prvních setkání vznikají nová partnerství, akce i tradice.

Proběhly už tři česko-bavorské štamtiše, vznikla whatsappová skupina „Překračování hranice / Grenzüberschreiter“ a uskutečnily se první společné kulturní akce ve Furth im Wald – vernisáž českých a bavorských umělkyní nebo workshop malování kraslic.

Rozvíjí se spolupráce novocirkusové skupiny Los Círculos s žongléřskou skupinou z Chamu, připravují se koncerty, česko-německý cirkusový víkend, společné filmové projekty i pravidelný Mezinárodní den jógy v česko-bavorském formátu. Samostatně už se mezitím uskutečnil také první česko-německý turistický výlet po Šumavě.

Am Anfang hätte ich nicht gedacht, was wir alles auf die Beine stellen würden. Mittlerweile entstehen aus ersten Treffen neue Partnerschaften, Veranstaltungen und Traditionen.

Es fanden bereits drei bayerisch-böhmische Stammtische statt, die WhatsApp-Gruppe „Překračování hranice / Grenzüberschreiter“ wurde ins Leben gerufen und es gab erste gemeinsame Kulturveranstaltungen in Furth im Wald: eine Vernissage bayerischer und böhmischer Künstlerinnen oder einen Workshop zum Bemalen von Ostereiern.

Es besteht eine florierende Zusammenarbeit zwischen der Cirque-Nouveau-Gruppe „Los Círculos“ und einer Jongliergruppe aus Cham und es sind Konzerte, ein deutsch-tschechisches Zirkuswochenende, gemeinsame Filmprojekte sowie ein regelmäßiger Internationaler Yoga-Tag in bayerisch-böhmischem Format geplant. Unabhängig davon fand inzwischen auch schon ein erster deutsch-tschechischer Wanderausflug im Böhmerwald statt.

All das ist Schritt für Schritt gewachsen. Die Menschen trafen sich, kamen ins Gespräch und mit der Zeit ist daraus etwas entstanden, das nun schon fast von selbst weiterläuft.

Jak to vidí koordinátor

So sieht es der Koordinator

Florian Löw

Když jsem před dvěma lety začínal jako EMA pro Tachovsko a Horní Falc, hodně věcí se teprve rozjíždělo. Tehdy mi také došlo, jak snadné je žít vedle hranice a vlastně ji moc nevnímat.

V ročníku 2025/2026 už ale bylo krásně vidět, co z těch prvních nápadů a setkání postupně vyrostlo. Z kontaktů navázaných třeba u jednoho štamtiše jsou dnes přeshraniční výlety, koncerty, vernisáže, fotbalové zápasy nebo společné lezení po skalách. Některá setkání přerostla v pravidelné akce a partnerství, která pokračují i bez nás.

Na Roku na hranici mi nejcennější připadá to, že lidem z obou stran dává prostor potkávat se přirozeně, srdečně – a společně tvořit něco, co tu zůstane.

Als ich vor zwei Jahren als EMA für die Region Oberpfalz – Tachovsko anfang, lief vieles gerade erst an. Damals habe ich auch realisiert, wie einfach es ist, gleich neben der Grenze zu leben und sie eigentlich kaum zu bemerken.

Im Jahrgang 2025/2026 war dann schon schön zu sehen, was aus den ersten Ideen und Begegnungen so nach und nach entstanden ist. Aus Kontakten, die beispielsweise bei einem Stammtisch geknüpft wurden, sind mittlerweile grenzüberschreitende Ausflüge, Konzerte, Vernissagen, Fußballspiele oder gemeinsame Kraxltouren geworden. Aus manchen Treffen regelmäßige Veranstaltungen und Partnerschaften, die mittlerweile auch ohne uns weiterlaufen.

Das Wertvollste am Programm „Ein Jahr an der Grenze“ scheint mir, dass es Menschen auf beiden Seiten Gelegenheit gibt, sich auf natürliche und herzliche Art zu begegnen – und hier gemeinsam etwas Bleibendes zu schaffen.

EMA

3

13. května se to
všechno potkalo

Am 13. Mai fügte sich
alles zusammen

Markéta Shamal Keslová

Erzgebirge – Krušnohoří

A právě při setkání v Perštejně jsem měla pocit, že všechny ty drobné každodenní aktivity do sebe pěkně zaklaply. Bylo mi jasné, že se rodí něco, co může obě obce dlouhodobě propojit.

Během Roku na hranici jsem zažila spoustu krásných setkání. Ale když se mě někdo zeptá, který den mi zůstane v paměti nejvíc, vybaví se mi 13. květen 2026.

Tehdy navštívili obec Perštejn v Krušných horách zástupci německého Elterleinu v čele se starostkou Annette Ficker. Společně jsme prošli obecní úřad, školu, školku i kostel sv. Vendelína. Nešlo jen o „oficiální návštěvu“ – bylo vidět, jak rychle si lidé z obou stran hranice začali rozumět.

Za tímto setkáním stála delší společná cesta. Už na podzim předchozího roku zavítali zástupci Perštejna do Elterleinu a postupně přibývaly pracovní schůzky, telefonáty i nápady na společné projekty.

Während des „Jahres an der Grenze“ habe ich etliche schöne Begegnungen erlebt. Wenn man mich aber fragt, welcher Tag mir am meisten in Erinnerung bleiben wird, fällt mir der 13. Mai 2026 ein.

Damals besuchte eine Delegation aus der erzgebirgischen Stadt Elterlein mit Bürgermeisterin Annette Ficker an der Spitze die Gemeinde Perštejn (Pürstein) auf der tschechischen Seite des Erzgebirges. Gemeinsam besichtigten wir das Gemeindeamt, die Schule, den Kindergarten und die St.-Wendelin-Kirche. Es handelte sich nicht nur um einen „offiziellen Besuch“ – man konnte sehen, wie schnell sich die Menschen von beiden Seiten der Grenze zu verstehen begannen.

Hinter diesem Treffen steckte ein längerer gemeinsamer Weg. Bereits im Herbst des Vorjahres waren Vertreterinnen und Vertreter aus Perštejn nach Elterlein gereist. Nach und nach kamen Arbeitsbesprechungen, Telefonate und Ideen für gemeinsame Projekte hinzu.

Und gerade bei dem Treffen in Perštejn hatte ich das Gefühl, dass sich all diese kleinen Alltagsaktivitäten schön ineinanderfügten. Mir war klar: Da entsteht gerade etwas, was beide Gemeinden langfristig näher zusammenbringen kann.

EMA

4

Největší radost
mi dělají ti nejmenší
Die größte Freude
machen mir
die Kleinsten

Ludmila Kettner
Elbtal – Ústecko

Jsem ráda, že se příležitosti z jedné strany hranice postupně otevírají i lidem na té druhé – a že to všechno začíná už u dětí.

U nás v regionu se podařilo propojit spoustu lidí, škol, spolků i nových nápadů.

Pěvecký sbor Pramínek z Teplic začal spolupracovat s mateřskou školou Lebenshilfe z Pirny a už několikrát společně vystupovali při různých akcích. Lebenshilfe se navíc propojila také s mateřskou školou v Žalanech. V Tisé vznikl štamtiš, uskutečnil se swap pro rodiny s dětmi i oprava domácích spotřebičů. Základní škola Tisá připravila s rodinami z oblasti Bad Gottleuba společné divadelní vystoupení.

Mladí lezci z Pirny a Bělé u Děčína spolu trénovali, jezdili na výlety a užili si společný tábor. A německé rodiny z Königsteinu a Bad Schandau dnes pravidelně cvičí s TJ Sokol Maxičky Děčín.

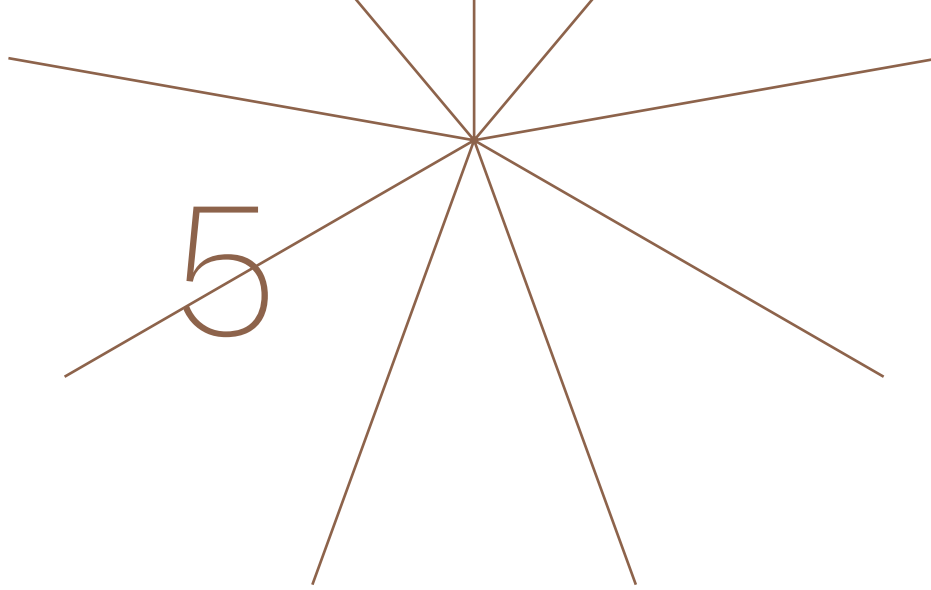
Es freut mich, dass Möglichkeiten von einer Seite der Grenze sich nach und nach auch für die Menschen auf der anderen Seite öffnen – und dass das alles schon bei den Kindern beginnt.

Bei uns in der Region ist es gelungen, viele Menschen, Schulen, Vereine und neue Ideen miteinander zu verbinden.

Der Teplitzer Chor Pramínek hat eine Zusammenarbeit mit einem Kindergarten der Lebenshilfe aus Pirna aufgenommen, die beiden sind bereits mehrmals gemeinsam bei verschiedenen Veranstaltungen aufgetreten. Die Lebenshilfe hat zudem Kontakt zu einem Kindergarten aus Žalany (Schallan) geknüpft. In Tisá (Tissa) ist ein Stammtisch entstanden, es fand ein Tauschmarkt für Familien mit Kindern sowie eine Reparaturaktion für Haushaltsgeräte statt, die Grundschule Tisá hat zusammen mit Familien aus der Gegend um Bad Gottleuba eine Theateraufführung vorbereitet.

Junge Kletterer aus Pirna und Bělá (Bielau) haben gemeinsam trainiert, Ausflüge unternommen und ein Camp absolviert. Deutsche Familien aus Königstein und Bad Schandau treffen sich jetzt regelmäßig zum Training mit dem Sportverein TJ Sokol Maxičky aus Děčín (Tetschen).

EMA

Tohle jsem opravdu
nečekal

Das habe ich wirklich
nicht erwartet

Immanuel Severin

Oberlausitz – Liberecko

Až při podobných příležitostech se často ukáže, kolik nápadů a společných témat se dá objevit tam, kde by je člověk předtím vůbec nehledal.

Na konci února 2026 přijely zástupkyně organizace Rodina v centru z Nového Boru do Neukirchu, aby se seznámily se spolkem Valtenbergwichtel. Sešli jsme se v sídle spolku a oba budoucí partneři si mohli otevřeně povídat o tom, na čem by mohli spolupracovat.

Když už se setkání chýlilo ke konci, vydali jsme se na prohlídku budovy. A tehdy přišlo překvapení: v přízemí jsme objevili krytý skatepark, který si místní vybudovali vlastními silami. Čeští hosté okamžitě začali přemýšlet, jak sem přilákat mladé lidi z české strany hranice.

A tím to neskončilo. V další místnosti nám vysvětlili, že dnešní prostor pro oslavy a koncerty býval kdysi kravským chlévem. Kovové kruhy na stěnách tam zůstaly dodnes – a díky silným kamenným stěnám tu může hudba hrát dlouho do noci.

Oft zeigt sich erst bei solchen Gelegenheiten, wie viele Ideen und gemeinsame Themen man an Orten entdecken kann, wo man sie vorher nie gesucht hätte.

Ende Februar 2026 kamen Vertreterinnen der Organisation Rodina v centru (Familie im Zentrum) aus Nový Bor (Haida) nach Neukirch, um den Verein Valtenbergwichtel kennenzulernen. Wir trafen uns am Sitz des Vereins und die beiden künftigen Partner konnten in einem offenen Gespräch ausloten, in welchen Bereichen sie zusammenarbeiten könnten.

Zum Abschluss des Treffens machten wir noch einen Besichtigungsrundgang durch das Gebäude und erlebten eine echte Überraschung: Im Erdgeschoss entdeckten wir eine Indoor-Skateanlage, die die Einheimischen aus eigener Kraft eingebaut hatten. Die tschechischen Gäste begannen sofort zu überlegen, wie man junge Leute von der anderen Seite der Grenze hierherlocken könnte.

Und das war noch nicht alles: Im nächsten Raum erklärte man uns, dass der heutige Konzert- und Partyraum früher mal ein Kuhstall war. Die Metallringe an den Wänden sind dort bis heute erhalten geblieben und dank der dicken Steinmauern kann hier bis tief in die Nacht hinein Musik gespielt werden.

*Osud mě nakonec
zavál na Šumavu,
do oblasti Sudet.
Nikde si nejsou
oba národy tak
blízko jako právě
zde v česko-
-německém pohraničí.*

JANA

*Während meiner
Kindheit in einem
kleinen Dorf beim
Duppauer Gebirge
haben mich die deut-
sche Kultur und das
Erbe, das mehrere Ge-
nerationen deutscher
Familien hier hinter-
lassen haben, stets
begleitet.*

LUDMILA

*Vyrůstala jsem
ve Vejprtech,
přímo na hranici
s Německem. Přestože
jsme se s německými
sousedy denně pot-
kávali, opravdové
porozumění často
chybělo.*

MARKÉTA

*Nach dem Studium
bin ich in meine Ober-
pfälzer Heimat zu-
rückgekehrt. Und mir
wurde bewusst: Ich
habe Freunde und
Bekannte in ganz
Deutschland, in
Tschechien hingegen
kenne ich überhaupt
niemanden.*

FLORIAN

*Das Schicksal hat
mich schließlich
in den Böhmerwald,
in das Gebiet der
Sudeten, verschlagen.
Nirgendwo sonst sind
sich beide Völker
so nahe wie hier in
der deutsch-tschechi-
schen Grenzregion.*

JANA

*Narodil jsem se a vy-
rostl v srdci malebné
Horní Lužice –
v Budyšíně. Dnes
se cítím jako doma
jak v německém,
tak v českém jazyce
a kultuře.*

IMMANUEL

*Ich organisiere schon
seit einigen Jahren
Sprachtreffen bei
uns in der Region
Klatovy. Da begegnen
sich Deutsche und
Tschechen, Einheimi-
sche und Leute
von anderswo.*

BARBORA

*Během mého dětství
v malé vesničce
u Doupovských
hor mě provázely
německá kultura
a odkaz, který tady
zanechalo několik
generací německých
rodin.*

LUDMILA

*Ich bin in Vejprty,
direkt an der Grenze
zu Deutschland,
aufgewachsen.
Obwohl wir unseren
deutschen Nachbarn
tagtäglich begegne-
ten, hat es an echtem
Verständnis oftmals
gefehlt.*

MARKÉTA

*Po studiích jsem
se vrátil do svého
hornofalckého do-
mova. Tehdy jsem
si uvědomil, že mám
přátele a známé po
celém Německu,
ale v Česku neznám
vůbec nikoho.*

FLORIAN

U nás na Klatovsku už několik let organizuju komunitní jazyková setkání, kde se potkávají Češi i Němci, místní i přespšní.

BARBORA

Ich bin im Herzen der malerischen Oberlausitz, in Bautzen, geboren und aufgewachsen. Heute fühle ich mich sowohl in der deutschen als auch in der tschechischen Sprache und Kultur wie zuhause.

IMMANUEL

*A příběh pokračuje:
účastníci programu
předávají zkušenosti
svým nástupcům pro rok
2026/2027. Staré Sedliště,
duben 2026.*

*Und die Geschichte geht
weiter: Die EMAs geben ihre
Erfahrungen an ihre Nach-
folgerinnen und Nachfolger
für 2026/2027 weiter.
Staré Sedliště (Alt Zedlisch),
April 2026.*

*Díky Roku na hranici se podařilo propojit Perštejn a Elterlein
a nastartovat první společné projekty škol i spolků na obou stranách.*

MARTIN SRBECKÝ, STAROSTA OBCE PERŠTEJN

*Dank des Programms „Ein Jahr an der Grenze“ ist es gelungen, Perštejn
(Pürstein) und Elterlein zu vernetzen und erste gemeinsame Projekte
von Schulen und Vereinen auf beiden Seiten ins Leben zu rufen.*

MARTIN SRBECKÝ, BÜRGERMEISTER DER GEMEINDE PERŠTEJN

*Návštěva u našich sousedů v Česku nám ukázala, kolik otevřenosti
a radosti ze spolupráce je dnes v pohraničí znát.*

ANNETTE FICKER, STAROSTKA MĚSTA ELTERLEIN

*Der Besuch bei unseren Nachbarn in Tschechien hat uns gezeigt, von wie
viel Offenheit und Freude die Zusammenarbeit in der Grenzregion heute zeugt.*

ANNETTE FICKER, BÜRGERMEISTERIN DER STADT ELTERLEIN

Česko-německý
fond budoucnosti

Deutsch-Tschechischer
Zukunftsfonds

Příloha výroční zprávy 2025
Beilage zum Jahresbericht 2025

Texty / Texte: EMAs & Lenka Kasper Kopřivová
Foto / Fotos: Ivan Svoboda & EMAs
Layout / Gestaltung: Jiří Císlar
Tisk / Druck: Ottova tiskárna, spol. s r. o.
© Česko-německý fond budoucnosti 2026
Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds 2026

ISBN 978-80-908291-8-3

Více na: www.roknahranici.cz
Mehr unter: www.einjahrandergrenze.de